1849. № 107.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

WOENSDAG, 5 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Cents afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 4 September.

Heden is alhier de 9[de] verjaardag van Z. K. H. den Prins van Oranje op de gebruikelijke wijze gevierd.

— Zaturdag l. l. heeft de openbare promotie en prijsuitdeeling onder de leerlingen van het Stedelijk Gymnasium alhier plaats gehad in de Stads-Gehoorzaal, in tegenwoordigheid van een aanzienlijk getal toehoorders. De plegtigheid werd geopend door den Rector D[r]. W. H. D. Suringar met eene voorafspraak, waarin hij berigt gaf van den gunstigen toestand dezer inrigting gedurende den afgeloopen jaarcursus. Daarna werden de namen voorgelezen van die leerlingen, welke tot hoogere klassen bevorderd waren en welke prijzen behaald hadden. Bij het ontvangen dezer boekgeschenken werd door den *primus* van iedere klasse, ook namens zijne medeleerlingen, eene dankbetuiging aan HH. Curatoren en Onderwijzers voorgedragen; te weten:

In de 1[e]. Klasse	door	Ph. Machielse	in de Hollandsche	taal.
» » 2[e]. Kl. A.	»	M. v. d. Heuvell	» » Fransche	»
» » 3[e]. Kl. A.	»	J. W. Rynders	» » Hoogduitsche	»
» » 3[e]. Kl. B.	»	L. C. Le Voir	» » Hollandsche	»
» » 4[e]. Kl. A.	»	J. H. Verkouw	» » Engelsche	»
» » 5[e]. Klasse	»	L. D. Suringar	» » Latijnsche	»

Vervolgens droeg de leerling J. C. Kist zijne Latijnsche oratiuncula voor, handelende over de Begrafenisplegtigheden, zoo als die weleer bij het Romeinsche volk in gebruik geweest zijn (*de ritibus Romanorum in sepeliendo mortuos*).

Ten slotte hield de Rector eene hartelijke toespraak, eerst tot de beide leerlingen J. C. Kist en J. van Kaathoven, die, na hun Staats-Examen met gunstig gevolg afgelegd te hebben, het Gymnasium verlieten om tot de Academische lessen over te gaan; daarna ook tot de overige leerlingen, die hij bij den aanvang van den eerstdaags te beginnen nieuwen cursus tot vernieuwden ijver opwekte.

Nadat eindelijk de Heer J. Perrin, onlangs tot Onderwijzer in de Engelsche taal en Letterkunde aan het Gymnasium benoemd en die als zoodanig voor de eerste maal de promotie bijwoonde, en de Heer D[r]. M. de Vries, die, dezer dagen tot Hoogleeraar te Groningen benoemd zijnde, voor de laatste maal bij deze plegtigheid tegenwoordig was, door den Rector op eene gepaste wijze waren toegesproken, eindigde deze plegtigheid, die, als naar gewoonte, met muzijk begonnen, afgewisseld en besloten werd.

Bij de examina van toelating, die gisteren en heden, ten overstaan van HH. Curatoren en Docenten hebben plaats gehad, zijn *achttien* jongelieden als nieuwe leerlingen van het Gymnasium aangenomen.

— Sedert de laatste opgave van Zaturdag den 1[sten] dezer, zijn alhier aangegeven 6 cholera-lijders, 3 overleden, 4 hersteld. Totaal 1,346; overleden 759; hersteld 515; in behandeling 73.

— Het Genootschap ter bevordering van Genees, Heel, Verlos- en Scheikunde, onder de zinspreuk: *Vis Unita Fortior*, te Hoorn, heeft tot corresponderend lid benoemd den Heer W. K. J. Schoor, Med. et Art. Obstr. Doctor te Koudekerk.

— Dit jaar hebben zich 254 jongelieden aan het Staats examen onderworpen, van welke 210 zijn toegelaten.

— De aanvang der Akademische lessen te Utrecht is eene week uitgesteld.

— Op den 31[sten] Augustus ll. is het water in het drooggemaakt wordende Haarlemmer-meer, bij de Oude-Wetering, gepeild op een el en negen en zestig en een halven Ned. duim beneden A. P. Men heeft dus, gedurende de maand Augustus, op de geheele watervlakte negentien en een halven Ned. duim gewonnen. Indien al de stand van Rijnlands-boezem, in de eerste dagen dezer maand, eenige vertraging in den gang der pomp-werktuigen heeft veroorzaakt, is deze gering geweest. — Men rekent, dat, sedert de afsluiting van het Meer van Rijnlands-boezem, de waterspiegel in hetzelve ongeveer een el en zes Ned. duimen is gedaald. (*Haarl. Cour.*)

— Sedert den 25[sten] Augustus ll. zijn te Vlaardingen aangekomen vier haringschepen, met ruim 420 ton haring.

— Als eene bijzonderheid wordt aan het dagblad *Overijssel* uit Oldemarkt medegedeeld, dat aldaar, op Zaturdag den 25[sten] dezer, de turf verkocht is bij 't pond, en dat voor 1000 halve Ned. ℔ *f* 2.25 is bedongen.

— Twee gevangenen wegens diefstal met braak tot veeljarige tuchthuisstraf veroordeeld, en die bij hun vervoer, nabij Montfoort, hoezeer geboeid, den geregtsdienaar den 28sten Augustus waren ontsnapt, zijn door een paar maréchaussées of strikruiters, den 30sten Aug. onder Raamsdonk, bij Geertruidenberg betrapt, geboeid derwaarts gebragt, en den volgenden dag onder sterk geleide te Breda gevangen gezet.

'S GRAVENHAGE, 4 September.

Heden wordt de geboortedag gevierd van Z. K. H. Prins Willem, oudsten Zoon des Konings. Dit is de eerste verjaardag, die door Z. K. H. gevierd wordt als Prins van Oranje. Bij die gelegenheid is er des middags ten 12 ure door het garnizoen in de Maliebaan groote parade gehouden. In de Oranjezaal in het Huis ten Bosch, heeft een groot diner plaats gehad, waaraan al de leden der Konink. familie deel hebben genomen, benevens Z. K. H. de Kroonprins van Zweden met gevolg.

— Zondag morgen hebben H. M. de Koningin, HH. KK. HH. de Kroonprins van Zweden en Noorwegen en Prins Hendrik, de godsdienstoefening in de Waalsche kerk bijgewoond, onder het gehoor van den Wel-Eerw. Heer D. Chantepie de la Saussaye, Predikant te Leyden.

— Dien dag heeft Z. K. H. de Kroonprins van Zweden met zijn gevolg deel genomen aan het familie-diner ten Hove. Des avonds heeft Z. K. H. Prins Frederik eene groote soirée in zijn paleis in deze residentie gegeven, welke de genoemde Vorst heeft bijgewoond.

— Gisteren is de Kroonprins van Zweden met eenige personen tot zijn gevolg behoorende, naar Arnhem vertrokken, ten einde zijne opwachting te maken bij H. M. de Koningin-Weduwe, op het kasteel van Bijoen. Z. K. H. wordt morgen terug verwacht.

— Meer en meer spreekt men van onderhandelingen over een huwelijk tusschen den Kroonprins van Zweden en Prinses Louisa, dochter van Prins Frederik der Nederlanden. Prins Karel Lodewijk Eugenius, oudste zoon van den Zweedschen Koning Oscar I en van Koningin Josephine, dochter van den Hertog van Leuchtenberg, is den 3[den] Mei 1826 geboren, en dus ruim 23 jaren oud. Prinses Wilhelmina Frederika Alexandrina Anna Louisa, oudste dochter van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden en van H. K. H. Prinses Louisa van Pruissen, is den 5[den] Augustus 1828 geboren, en telt dus 21 jaren.

— Alhier wordt verwacht de regerende Groot-Hertogin van Saksen-Weimar-Eisenach, zuster van H. M. de Koningin Weduwe.

— De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft benoemd tot Rector bij het stedelijk gymnasium te Wageningen, den Heer G. J. Everts, Rector te Goes, en tot Docent aan het Stedelijk Gymnasium te Zutphen, den Heer F. H. B. von Hoff, Doctor in de Letteren.

— De Minister van Marine zal Vrijdag geen gehoor verleenen.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Bij de opening der Zitting van gisteren geeft de Voorzitter te kennen, dat het vereischte getal leden niet aanwezig is en worden dienvolgens, overeenkomstig de deswege bestaande bepalingen, de namen der afwezige leden door den Griffier opgelezen.

Zijn ingekomen eenige Koninklijke boodschappen, ten geleide van zoovele wets ontwerpen met daarbij behoorende memoriën van toelichting. Die ontwerpen zijn de volgende:

1°. betreffende de heffing eener provinciale belasting in Overijssel;

2°. houdende nadere bepalingen omtrent het opgeheven bijzonder fonds wegens de proceskosten;

3°. houdende regeling van het lager onderwijs; en

4°. het ontwerp van gemeente-wet.

Is ontvangen een Kon. besluit betreffende het verleenen van een onbepaald verlof tot herstel van gezondheid aan den Heer Wichers, als Minister van Justitie, en de opdragt der tijdelijke waarneming van dat departement aan den Heer Lightenvelt, Minister van Buitenlandsche Zaken.

Voorts is van de Eerste Kamer ontvangen de kennisgeving omtrent de door haar genomen beslissingen ten opzigte van verschillende van de Tweede Kamer ontvangen wets-ontwerpen. Volgens deze heeft zij zich vereenigd met de vier onderstaande wets-ontwerpen:

1°. tot overbrenging van fondsen van den grooten weg van Utrecht naar 's Hertogenbosch;

2°. houdende regeling der heffing van vuur- ton- en bakengelden;

3°. uitgaven van het fonds der herbelasting op de grondbelasting; en

4°. toelating en uitzetting van vreemdelingen.

Terwijl zij den Koning eerbiedig heeft verzocht, het wets-ontwerp, houdende voorziening omtrent de kroondomeinen, in nadere overweging te nemen.

Onderscheidene verzoekschriften zijn nog bij de Kamer ingekomen, waaronder één, bij hetwelk de Vergadering wordt uitgenoodigd, al zoodanige wets-voorstellen aan te nemen, als kunnen strekken tot bevordering van het heil van Nederland.

Deze vergadering alzoo alleen gediend hebbende tot het ontvangen van ingekomen stukken, gaat alzoo zonder het nemen van een besluit, uiteen.

— Het ontwerp van wet bevattende de regeling van het Lager Onderwijs bevat hoofdzakelijk de volgende punten. Het omvat het lezen, schrijven, rekenen en de Nederlandsche taal.

Voorts de beginselen van de geschiedenis, aardrijkskunde, zingen [uit Art. 10 der wet blijkt, dat het onderwijs in deze vakken aan de openbare scholen verpligtend is, en dat in de volgende vakken het onderwijs in het teekenen, de natuurlijke geschiedenis, landbouw, gymnastie, de levende talen en stel- en meetkunde, vrij staat.]

Behalve de eigenlijke scholen van lager onderwijs, zijn er bewaarscholen ter voorbereiding van kinderen, beneden den ouderdom van zes jaren, voor dat onderwijs, en herhalingsscholen tot onderhouding van het vroeger geleerde.

De scholen worden onderscheiden in openbare en bijzondere.

De scholen van overheidswege opgerigt en onderhouden zijn openbare; alle overige zijn bijzondere scholen.

Om aan het hoofd eener school te staan, moet men meerderjarig zijn.

Vreemdelingen behoeven Konings vergunning tot het geven van onderwijs en mogen niet aan het hoofd eener school staan; in zeer bijzondere gevallen, kan de Koning het toelaten.

Die, zonder daartoe geregtigd te zijn, onderwijs geeft, wordt voor de eerste maal gestraft met eene boete van ƒ50, voor de tweede maal met eene boete van ƒ100 en gevangenis van een tot drie maanden, te zamen of afzonderlijk, en vervolgens telkens met eene gevangenis van vier maanden tot een jaar.

Deze bepalingen zijn niet van toepassing op degenen die uitsluitend onderwijs geven in zingen, teekenen, natuurlijke geschiedenis, landbouw of gymnastie.

In elke gemeente is een voldoend aantal openbare scholen aanwezig.

De Gemeenteraad bepaalt dat getal, onder goedkeuring van Ged. Staten.

Deze bevelen de vermeerdering van dat getal, wanneer zij het, in verhouding tot de bevolking en behoefte der gemeente, ongenoegzaam achten.

Kleine naburige gemeenten kunnen door Gedeputeerde Staten gemagtigd worden, gezamenlijk ééne openbare school op te rigten en te onderhouden.

Overal worden, zooveel mogelijk, bewaar- en herhalingsscholen opgerigt of aan de openbare scholen verbonden.

Het onderwijs is kosteloos voor de behoeftigen en minvermogenden.

De gegoeden betalen op de scholen der beide klassen een matig schoolgeld.

Het bedrag daarvan wordt door den Gemeenteraad, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, bepaald, en door den Gemeente-Ontvanger geïnd.

De Gemeenteraad voorziet in al de kosten van het openbaar onderwijs in de gemeente.

Aan elken Onderwijzer en Onderwijzeres wordt toegekend het genot van vrije woning en, waar het mogelijk is, van tuin; een voldoend jaarlijksch inkomen van ten allerminste ƒ200 en een aandeel in het schoolgeld.

Ter voorziening in de kosten van het openbaar onderwijs, heffen de gemeentebesturen twee opcenten op alle directe belastingen in hunne gemeente; bij onvoldoende opbrengst daarvan voegt men er bij, twee opcenten op alle directe belastingen in de provincie, en het verder ontbrekende valt het Rijk aan.

Tot opleiding van Onderwijzers zijn er van rijkswege eene of meerdere kweekscholen.

Om onderwijs te geven in eene openbare school wordt vereischt eene acte van algemeene toelating en van een getuigschrift van goed zedelijk gedrag afgegeven door de Regering.

De acte van algemeene toelating vermeldt en bepaalt naauwkeurig den aard en omvang van het te geven onderwijs.

Er zijn twee rangen verkrijgbaar.

Voor de scholen der 1ste klasse wordt gevorderd de 1ste, voor die der 2de klasse de 2de rang.

De aanstelling der onderwijzers en onderwijzeressen geschiedt door den gemeenteraad, ten gevolge van een vergelijkend examen.

Voor de bewaarschoolhonderessen wordt geen vergelijkend examen vereischt.

De ondermeesters en ondermeesteressen worden door den gemeenteraad aangesteld uit een tweetal, door den schoolopziener, met overleg van den onderwijzer of de onderwijzeres, opgemaakt.

Het eervol ontslag op eigen verzoek wordt verleend door den gemeenteraad.

Het examen loopt over de vakken die aan de openstaande school worden onderwezen, en wordt, ten overstaan van den gemeenteraad, afgenomen door den schoolopziener met een of meerder leden der plaatselijke schoolcommissie, waar die bestaat, en zoo noodig met behulp van eenen bekwamen onderwijzer.

Bij verschil omtrent den uitslag van het examen tusschen den gemeenteraad en schoolopziener of tusschen deze en Gedeputeerde Staten, beslist het Departement van Binnenlandsche Zaken, dat alsdan tevens de acte van aanstelling afgeeft.

Indien niet meer dan één persoon zich aanmeldt, moet deze nogtans bij een examen nader voldoende bewijzen van bekwaamheid geven.

Onderwijzers mogen zonder magtiging van Gedeputeerde Staten geene ambten of bedrijven uitoefenen.

Die zich aan pligtverzuim of wangedrag schuldig maken, of aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden opzettelijk te kort doen, worden, op voordragt van den gemeenteraad of den schoolopziener, na ingewonnen advies der provinciale commissie van onderwijs, door Gedeputeerde Staten, in hunne bediening voor drie maanden geschorst, met gemis van hun inkomen, en in geval van herhaling van hunne bediening ontzet.

Voor het bijzonder en het huisonderwijs is eene acte van algemeene toelating zonder rang voldoende, en zij geldt alleen binnen het ressort dergenen, door welke zij is afgegeven, moet het te geven onderwijs omschrijven, en kan om wangedrag ingetrokken worden.

Ieder schoollocaal moet onderzocht worden, en die onderwijst in een locaal dat niet is onderzocht, of, afgekeurd, beloopt eene boete van ƒ25 en gevangenis van drie dagen, te zamen of afzonderlijk.

Het huisonderwijs wordt gegeven in de woningen van particulieren, aan kinderen van het gezin, door personen aldaar niet inwonende.

Het is dezen niet geoorloofd dat onderwijs ten hunnent te geven.

Van het huisonderwijs is onderscheiden het huiselijk onderwijs, dat aan kinderen gegeven wordt door personen bij ouders of voogden inwonende.

Op dit onderwijs is deze wet niet van toepassing.

Het toezigt over den staat en de inrigting van het schoolwezen is opgedragen aan schoolopzieners en plaatselijke schoolcommissien.

De schoolopzieners worden op voordragt van het Departement van Binnenlandsche Zaken, door Ons benoemd voor den tijd van vier jaren. De aftredenden zijn weder benoembaar.

Iedere provincie wordt verdeeld in schooldistricten.

Elk district staat onder het toezigt van eenen schoolopziener.

De schoolopzieners binnen dezelfde provincie maken, met den voorzitter, gezamenlijk uit de commissie van onderwijs.

Gedep. Staten benoemen een lid uit hun midden tot voorzitter. De commissie eenen ondervoorzitter, en de Koning een der leden van de commissie tot secretaris.

Aan elke commissie wordt, ter voorziening in de noodige kosten, eene jaarlijksche som, geëvenredigd aan de uitgebreidheid der provincie, van rijkswege toegelegd.

In alle gemeenten van eene bevolking van 4000 zielen of daarboven, worden schoolcommissiën door het gemeentebestuur aangesteld. De districtsschoolopzieners zijn als zoodanig steeds leden der plaatselijke schoolcommissie.

In plaatsen, wier bevolking minder dan 4000 zielen bedraagt, kan het schooltoezigt door den districts-schoolopziener, in overleg met het gemeentebestuur, worden toevertrouwd aan een of meer der daartoe geschikte personen.

Alle instellingen van lager onderwijs, zoo openbare als bijzondere, moeten steeds toegankelijk zijn voor de personen belast met het toezigt op het onderwijs.

De laatste of 6de Titel bevat in 4 artikelen eenige Uitvoerings- en Overgangs-bepalingen.

— In de inleiding van de Memorie van Toelichting leest men onder anderen:

De Regering heeft, terwijl zij zich, ter voldoening aan het grondwettelijke voorschrift, bezig hield met het vervaardigen van een wets-ontwerp op het lager onderwijs, van onderscheidene genootschappen, schoolopzieners en schoolonderwijzers, deels in druk, deels in geschrifte, vele wenken en mededeelingen ontvangen, waarvan sommige in den vorm van een wets-ontwerp waren voorgedragen.

De kennisneming dier geschriften heeft de Regering tot de overtuiging geleid, dat het eene volstrekte onmogelijkheid is eene wet omtrent dit onderwerp te vervaardigen, die de algemeene goedkeuring kan wegdragen. Reeds bij den aanvang van haren arbeid was dit haar gevoelen, en de ingezonden stukken hebben haar daarin zoo mogelijk nog bevestigd. Ten aanzien van de meest gewigtige hoofdbeginselen heerscht bij de onderscheiden schrijvers het grootste verschil, en de wensch van den een is in vele opzigten in lijnregten strijd met dien van den ander. Terwijl deze eene wet op het lager onderwijs onmogelijk acht zonder het behoud van het Christelijk beginsel, is gene van gevoelen, dat de Grondwet dit niet gedoogt. De schoolpligtigheid, door den een als volstrekt onmisbaar vereischte met klem van redenen verdedigd, wordt door den ander op niet minder goede gronden bestreden. De een verklaart, dat het openbaar onderwijs te gronde zal gaan, wanneer niet *allen* daarvan kosteloos gebruik kunnen maken, de ander wil het alleen kosteloos stellen voor behoeftigen en minvermogenden. Het onderwijs in de levende talen wordt door dezen met aandrang tot het lager, door genen tot het middelbaar onderwijs gebragt. De een wenscht zooveel mogelijk het behoud van de bestaande verordeningen, naar den geest des tijds en de voorschriften der Grondwet gewijzigd, de ander acht het bestaande in vele opzigten verouderd en wil een nieuw leven scheppen. En loopen de meeningen zoo merkbaar uiteen ten opzigte der hoofdbeginselen, niet minder is dit het geval met betrekking tot de punten van meer ondergeschikt belang.

De Regering heeft in deze omstandigheden vermeend den eenigen veiligen weg in te slaan, door, in de eerste plaats, lettende op de voorschriften der Grondwet en op hare eigene kennis en ondervinding, van de medegedeelde opmerkingen een voorzigtig en gepast gebruik te maken, over te nemen wat haar, na rijp beraad, daarin goed en nuttig toescheen, te laten liggen het-

geen, hoewel op zich zelf niet onjuist, noch ongegrond, echter uit een meer algemeen standpunt beschouwd, haars inziens, minder raadzaam was te achten. Hieruit is het nu aangeboden wets-ontwerp ontstaan.

De Regering is overtuigd dat haar arbeid veel tegenspraak zal ondervinden en tot allerlei bedenkingen en opmerkingen aanleiding geven. Zij kent vooraf de bezwaren, die zullen worden aangevoerd, en weet dat er gewigtige onder zijn. Doch zij weet evenzeer, dat het toegeven aan die bezwaren nieuwe, van nog gewigtiger aard, zou doen ontstaan.

Ook is het haar niet onbewust, dat, wanneer zij aan haar wets-ontwerp eene rigting had gegeven meer overeenstemmende met den wensch van velen, zij op den steun van dezen had kunnen rekenen en daaronder verdedigers vinden, terwijl zij nu, door onpartijdig te handelen en geene bepaalde kleur aan te nemen, zoodanige ondersteuning mist; doch zij heeft vermeend, dat deze gronden niet mogten wegen, en dat zij alleen mogt letten op de voorschriften der Grondwet en op hetgeen de behoeften van den tegenwoordigen tijd, naar haar onbevooroordeeld inzien, vorderen.

— In den aanvang der zitting van heden zijn er besluiten genomen nopens de gisteren in onvoltallige vergadering, ingekomen stukken. De ontwerpen zijn naar de afdeelingen verzonden.

Voorts is heden ingekomen eene missive van den Minister van Finantiën, ten geleide der staatsrekening over 1845.

De commissie van rapporteurs heeft haar algemeen rapport gereed wegens de voordragt tot bekrachtiging van de contracten met de Handel-maatschappij de beraadslagingen zijn bepaald op aanst. Vrijdag.

In de Memorie van Beantwoording, ten opzigte dier bekrachtiging vestigt de Regering in de eerste plaats de aandacht der Kamer op den eigenaardigen toestand, waarin zij zich geplaatst ziet ten aanzien van die overeenkomst, als niet, door het tegenwoordig Bestuur van den aanvang af behandeld, maar waarvan alleen de beëindiging onder deszelfs leiding heeft plaats gehad.

Zij vond eene voorwaardelijke verbindtenis gesloten, waarop zij niet meer konde terugkomen. Steunende op die overeenkomst, waren de aandeelhouders van heinde en ver tot de nieuwe vennootschap toegetreden. Die verbindtenis was de grondslag hunner toetreding. Kwam de Regering vóór de definitive sluiting van het contract op hare verbindtenis terug, dan voorzeker zouden de aandeelhouders het regt hebben gehad om ook terug te treden. De zoo hoogst belangrijke zaak ware dus wederom geheel en al der onzekerheid prijs gegeven.

Wat de grenzen der bevoegdheid van de wetgevende magt ten deze betreft, zoo meent de Regering dat het contract, zoo als het is liggende, in zijn geheel aan de sanctie van de wet moest onderworpen worden.

Er worden wel in dat contract twee verschillende aangelegenheden geregeld. Doch de zoogenaamde kapitalisatie en consignatie staan met elkander in onafscheidelijk verband. Tegenover de verpligting der maatschappij, om den termijn van opvordering harer schuld te verlengen, staat de verzekering, dat gouvernements-producten, gedurende een zeker getal jaren, door hare bemiddeling zullen worden te gelde gemaakt. Daarom heeft de Regering gemeend, de twee deelen van het contract niet van elkander te moeten afscheiden.

Nadat de commissie voor de petitien, verslag had uitgebragt, is het ontwerp tot heffing van twee prov. belastingen in Friesland aan de orde. Hetwelk, met geringe wijziging, is aangenomen met 31 tegen 10 stemmen.

AMSTERDAM, 3 September.

Eergisteren namiddag omstreeks drie ure kwamen hier aan met den gewonen beurstrein, Z. M. den Koning, H. M. de Koningin, benevens HH. KK. HH. Prins Hendrik en de Kroonprins van Zweden, de Minister van Marine en verder gevolg, en begaven zich onmiddelijk naar 's Rijks werf, alwaar HH. MM. en de Prinsen werden opgewacht door Z. Exc. den Gouverneur der Provincie, het Ed. Achtb. Bestuur dezer stad, den plaatselijken Commandant en verdere autoriteiten.

De muzijk der stedelijke schutterij verwelkomde de Hooge Personen met het *Wilhelmus van Nassauen*, en het aanzienlijk publiek, in grooten getale opgekomen, met een hartelijk vreugdegejuich.

Jammer echter, dat het belangrijk schouwspel, hetwelk de Koninklijke Familie en haren hoogen Gast naar de hoofdstad deed komen, niet geheel genoten kon worden, wijl de stoomboot, na een klein oogenblik in beweging te zijn geweest, op de helling bleef zitten. Men wijt dit voornamelijk aan de lengte der boot, althans het is niet de eerste keer, dat het afloopen van zulk eenen boot mislukte. Z. M. de Koning en H. M. de Koningin, benevens de Prinsen en gevolg zijn met den trein van 4½ ure weder naar 's Hage vertrokken.

— Nadat gisteren morgen, omstreeks 12 ure, door het aanbrengen van strikschoren en jijns, de stoomboot Pluto in beweging was gebragt, is zij met gewone snelheid volkomen goed van stapel geloopen, zonder dat men tot nog toe van de oorzaak, die den afloop op Zaturdag jl. belette, met zekerheid iets kan zeggen; alleen is de helling eenigzins teruggetreden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 2 September.

In het departement Saône-et-Loire, waar laatstelijk de Socialist Joly tot volksvertegenwoordiger is verkozen, heeft men den Heer Lamartine tot Voorzitter van den algemeenen raad benoemd. De beraadslagingen der algemeene raden zullen in hooge mate de belangstelling wekken, naardien zij hunne gevoelens zullen uiten over de belasting op de inkomsten, de vermindering van het leger, de organisatie der departementen en de belasting op de dranken.

— Een hier ontvangen brief van den Generaal Lamoricière meldt, dat hem van wege den Keizer van Rusland de grootste eer bewezen wordt; prachtige feesten zijn hem gegeven, en herhaaldelijk heeft hij bij den Keizer gedineerd, waarbij hem de eer wedervoer, naast den Keizer geplaatst te worden. Z. M. heeft hem een kostbaar medaillon geschonken, bevattende zijn portret en dat van de Keizerin. Nog heeft de Keizer den Generaal een compleet costuum en de wapenen van een Circassisch opperhoofd aangeboden, prachtig bewerkt en met edelgesteenten versierd, zoodat men de waarde op 10,000 roebels schat. Vooral moeten de wapenen meesterstukken zijn van Oostersche industrie.

— In de sterkst bevolkte wijken der stad worden des nachts geheime bijeenkomsten gehouden der Montagnards. Zaturdag nacht waren daarom meer dan 800 agenten van Policie op de been, die door enkele vertegenwoordigers onderrigt wat er omging, dit dadelijk aan de Bureaux meldden.

— Door eenige vermogende personen was het plan gevormd om eene inschrijving te openen, ten einde aan den Heer Lamartine het voortdurend bezit zijner goederen te verzekeren. Hij heeft echter voor dit blijk van deelneming in zijn lot bedankt, te kennen gevende, dat zijne letterkundige arbeid genoegzaam in zijne behoeften voorzag.

ITALIE.

ROME, 24 Augustus.

Heden avond vertrekt de Generaal Oudinot naar Napels, waar hij waarschijnlijk den Paus zal aantreffen.

— Gisteren gaf de Municipaliteit op het Capitolium een feest ter eere van den Generaal, bij welke gelegenheid de Senator hem eene medaille ter herinnering van zijnen intogt in Rome en een afschrift van het besluit overhandigd heeft, waarbij de Municipaliteit verordent dat in de galerij der groote vaderlandsche mannen een opschrift ter eere van den bevrijder van Rome geplaatst zal worden. — Oudinot heeft bij eene proclamatie afscheid van de Romeinen genomen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 1 September.

De Grootvorst Michaël is te Warschau wel door eene beroerte getroffen, bij gelegenheid eener wapenschouwing en van het paard gestort, doch niet overleden, hoewel hij in levensgevaar verkeert.

— Te Heidelberg is aan 2 Professoren en 4 Privaat-docenten, wegens hunne deelneming aan den Badenschen opstand verboden hunne voorlezingen te houden; 30 studenten zijn uit het album der Akademie geschrapt.

HAMBURG.

1 September.

Te Flensburg, in Sleeswijk, is het na het vertrek der Duitsche troepen den 26sten en 27sten Augustus tot ernstige en bloedige botsingen tusschen de Duitsch- en Deensch-gezinde ingezetenen gekomen, waarbij de eerstgenoemden het onderspit gedolven hebben. Verscheiden huizen zijn geplunderd en eenige personen zijn in den twist omgekomen. De nieuw ingestelde regerings-commissie schijnt niet bij magte geweest te zijn om de rust te herstellen; en de Zweedsche troepen, die den 27sten des avonds, bij het afzenden der laatste berigten, aangekomen waren, hadden de verschillende wachtposten bezet, maar waren nog niet tot herstel der orde tusschen beiden gekomen.

CORRESPONDENTIE.

Het stuk ons toegezonden door **Z.** zal geplaatst worden, indien de inzender ons zijnen naam bekend maakt, daar wij geene ongeteekende stukken plaatsen.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN brengen mits deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat van den Heer Controleur der Directe Belastingen zijn ontvangen, twee Kohieren voor de Belasting op het Personeel en de Patenten, dienst 1849 en 1850, welke op den 27sten Augustus jl. zijn executoir verklaard, en op heden aan den Heer Ontvanger verzonden.

DU RIEU,

Leyden, 3 *September* 1849. Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

In de maand Augustus zijn binnen deze Stad overleden 179 personen, als: 49 Mannen, 62 Vrouwen, 31 Zoons en 37 Dochters; daarenboven als levenloos aangegeven 5.

In diezelfde maand zijn aldaar geboren 85 kinderen, als 40 Zoons en 45 Dochters.

KERKNIEUWS.

Z. M. heeft goedgekeurd het door den Kerkeraad der Hervormde gemeente te Bloemendaal uitgebragt beroep op Ds. A. Dekkers, te Buren.

— Door Z. M. is benoemd tot Predikant bij de Hervormde Gemeente te Chaam c. a., zijnde eene koninklijke collatie, Ds. L. H. van Rhijn, vroeger Predikant bij de Remonstrantsche Gemeente te Frederikstad aan de Eider.

— Ds. N. Beets, te Heemstede, de beroeping tot Predikant bij de Nederd. Herv. Gemeente te Middelburg niet aangenomen hebbende, is door den Bree-

den Kerkeraad dier Gemeente, ter vervulling der vacature, het volgende twaalftal gestemd: DD. ten Kate, te Almkerk c. a.; Niermeijer, te 's Heer-Arendskerke c. a.; van Andel Weijers, te West-Zaandam; Siekens Boelens, te Nijmegen; van den Ham, Th. D[r]. te Harderwijk; Broedelet, te Gouda; van Baaften, te Nijmegen; Mensinga, te Sijbekarspel; Taats, te Harderwijk; Barger Jz., te Vreeland; Vinke, Th. D[r]. te Beest, en Gutteling, te Scherpenisse.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel van eene DOCHTER, Vrouwe J. H. VAN OUTEREN, geboren VAN HEUKELOM.

LEYDEN, 30 Augustus 1849.

Toen in de vorige week mijn Vader mij door den dood werd ontrukt, was ik nog niet hersteld van den schok die het overlijden van den Vader mijner Echtgenoot mij had toegebragt. Bovendien werd eergisteren het getal mijner rampen vermeerderd door het afsterven van mijne jongste Zuster, en heden trof mij nog gevoeliger slag, door het verlies mijner teederbeminde Vrouw DEBORA JACOBA MARIA PLANJER, diep beweend door mij en mijn Achtjarig Kind.

LEYDEN, 31 Augustus 1849. JACOB VAN LEEUWEN J[r].

De COMMISSIE tot het verkrijgen door opbouw van een eigen Locaal, ten behoeve van het Leydsche Departement der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, daarin door de welwillende medewerking van velen boven verwachting geslaagd zijnde; is bij gelegenheid hunner bemoeijingen daartoe, van verschillende kanten en door zeer geachte personen aangespoord en uitgenoodigd, om haar plan in dier voege uit te breiden, dat bij dat gebouw tevens, onder nadere concessie der Stedelijke Regering, gesticht wierd eene groote Zaal, geschikt tot het houden van talrijke Vergaderingen, Concerten, Tentoonstellingen enz., als zullende daarmede aan eene behoefte worden voldaan, die men meent dat hier ter Stede bestaat. Zij is op de mededeeling van dezen wensch, door het Departement gemagtigd om de vervulling daarvan te beproeven.

Gaarne aan dien lust voldoende, heeft zij eene Teekening en voorloopig Bestek van zoodanig eene Zaal doen opmaken, en beraadslaagd over de wijze, waarop de kosten zouden kunnen worden gevonden. Zij is tot het besluit gekomen, dat dit niet anders kan geschieden dan door eene **Rentelooze Negotiatie** van *f* **12,000**, in **Aandeelen** van *f* **100**, bij uitloting af te lossen uit de opbrengsten van genoemde Zaal. Zij noodigt daarom allen, die daarin belang stellen, uit, om door ruime deelneming de zaak te helpen in stand brengen; en daarvan aan een der Ondergeteekenden opgave te doen, en wel *binnen* den tijd van *veertien dagen*, alzoo de zaak, die met de geheele bouwing van het Lokaal in verband staat, geen uitstel gedoogt. Eene Teekening van de ontworpen Zaal, zal van Vrijdag den 7[den] September af, gedurende 8 dagen ter bezigtiging liggen in het Logement *Le Lion d'Or* alhier. Bij toereikende deelneming zal de Commissie de drie hoogste Aandeelhouders uitnoodigen, om zich met haar ter geheele uitvoering van het plan te vereenigen, en alzoo uit te maken, eene Commissie voor den aanbouw der Zaal, die eene meer algemeene bestemming heeft, dan het overige van het Gebouw des Departements.

De Commissie voornoemd,
J. F. VAN OORDT, J. W. ZN.
H. OBREEN.
H. R. DE BREUK.
C. LEEMANS.
S. A. MEERBURG.
P. VAN GEER.

Leyden,
4 *September* 1849.

Men vraagt in een klein gezin, op een Geldersch Dorp, tegen 1[e]. November e. k., eene bekwame **DIENSTBODE**, van de Protestantsche godsdienst, die de noodige bekwaamheden bezit om tegen een goed salaris als **Meid alleen** werkzaam te zijn.

Adres A. VAN BENTEN, Boekverkooper te *Leyden*.

1849. NIEUWE UITVINDING.

Groote verbetering der Bekken van Fransche Philopogyriaansche Pennen, genaamd van Schildpad,

à f 1,50 *de Doos van* 100 *Bekken.*

Deze **Pennen** hebben eene scheikundige bereiding ondergaan, welke van dien aard is, dat zij nimmer door de aankleving van den inkt bederven. Ook verscheuren zij het papier niet, en men kan daarmede alle mogelijke trekken of paraphen doen. Men gelieve deze Pennen wel te onderscheiden, en van de Metalen Pennen en van de bekken van witte Pennen, daar zij op deze eenen hoogen graad van volkomenheid vooruit hebben.

SAKSISCHE ZOLEN.

Ondoordringbaar voor Water en Vochtigheid, eenig voorbehoedmiddel tegen Vocht en Koude. *f* 1 het Paar.

De **Zolen** verhinderen de Koude en Vochtigheid in Schoenen of Laarzen door te dringen. Des zomers slurpen zij de uitwaseming op, en beletten alzoo allen reuk aan de Voeten.

Is gelogeerd in het Logement *de Post in de Star*, op de Aalmarkt te *Leyden*, alwaar men hem kan laten ontbieden. J. LOUY, van *Parijs*.

MAATSCHAPPIJ VOOR TOONKUNST.

Onderwijzers of Kweekelingen, welke den thans wederom op nieuw begonnen Leercursus der *lagere NORMAAL-KLASSE* verlangen bij te wonen, kunnen zich daartoe vóór den 15[den] dezer, des middags tusschen 12 en 2 ure, aanmelden in de Muzijkschool, op de Pieters Kerkgracht binnen deze Stad.

„Commissarissen der Maatschappij voorn.
J. A. SUSANNA,
Waarnemend Secretaris.

Leyden,
1 *September* 1849.

Een knappe, vlugge **LOOPJONGEN** kan dadelijk geplaatst worden.

Adres *in persoon* in den Boekwinkel van D. J. COUVÉE, op de Mare.

NIEUWSTE WERK VAN ALEXANDER VON HUMBOLDT.

De Ondergeteekende, Uitgever van het wereldberoemde Werk van **ALEX. von HUMBOLDT**, ***de KOSMOS, Natuurkundige Wereldbeschrijving***, heeft het voornemen van het nieuwste Werk van dien bekwamen Schrijver, getiteld: »***Ansichten der Natur, usw.***" eene Hollandsche vertaling te geven.

De Heer **BEIMA**, die ook **de Kosmos** in het Nederduitsch heeft overgebragt, heeft deze taak op zich genomen, en zich daartoe reeds in correspondentie gesteld met den vermaarden Schrijver, waarvan even als met **de Kosmos**, de beste uitkomsten tot meerdere duidelijkheid en vatbaarheid, te verwachten zijn, en de Uitgave zoo al niet gelijktijdig, toch niet lang na de originele uitgave zal plaats hebben.

Leyden, *September* 1849. P. H. VAN DEN HEUVELL.

Ringworm, scorbutieke uitslag en andere huidziekten genezen door de Zalf en Pillen van Holloway.

In Oost-Indië zijn onder de inboorlingen de verschillende huidziekten zeer menigvuldig. Daar is de *Zalf en Pillen* van HOLLOWAY zeer dikwijls met goed gevolg gebezigd. De Uitgever van het dagblad *Mofussilite*, maakt melding van een Coolie die bij hem werkzaam was; deze leed, zoo als gemelde Uitgever zich uitdrukt, aan duizende van ringwormen, welke aan de pogingen van al de Geneesheeren wederstand boden, en dreigden den armen man te verslinden, alvorens hij onder den grond ware. Als een laatst hulpmiddel gebruikte men toen de *Zalf en Pillen* van HOLLOWAY, en in den tijd van ééne maand was hij volmaakt hersteld en de huidziekte geheel verdwenen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 28.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 3 SEPTEMBER.

			Laagst koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2 1/2	pCt.	54	54 1/8	54
Dito Certificaten	„ 3	„	63 7/8	64 1/4	63 7/8
Dito dito	„ 4	„	84 3/8	84 1/2	
O. I. Leening	„ 4	„	83 3/8	83 1/2	
Amortisatie Syndicaat	„ 3 1/2	„	84		
Handelmaatschappij	„ 4 1/2	„	155 3/8		
Haarlemmermeer	„ 4 1/2	„	99 7/8		
BELGIE, bij ROTHSCHILD	„ 2 1/2	„	46 1/2	46 5/8	46 9/16
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	„ 5	„	12 1/16	12 1/8	
Dito dito Onbep. Stukken	„ 5	„	11 1/16		
Dito Binnenl. à 6 m.	„ 3	„	27 1/16	27 1/4	27 3/16
Coupons Ardoins			8 1/8	8 5/8	
PORTUGAL, te Londen	„ 5	„	29 15/16		
Dito dito	„ 4	„	31	31 1/8	
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	„ 5	„	105	105 1/8	
Dito dito 1828 en 1829	„ 5	„	105 1/8	105 1/2	105 1/8
Cert. bij dito 1831 en 1833	„ 5	„	94 1/4		
Dito bij HOPE	„ 4	„	86		
Dito bij STIEGLITZ & C[o].	„ 4	„	83 1/4	84 5/8	
Certificaten van dito	„ 6	„	64 3/8		
POLEN, Certificaten	„ 4	„	75 1/8	75 1/4	
OOSTENRIJK, Oblig. Ween. Bank.	„ 5	„	89 1/4		
Nieuwe Metallieken	„ „	„	88 3/8	88 1/2	
Oblig. Metalliek	„ 5	„	84 1/2	85 1/8	
Idem	„ 2 1/2	„	44 5/8	45 7/16	
Nieuwe Loten van	„ 250	*f*	290	293	
BRAZILIE,	„ 5	pCt.	87 3/4	88 1/8	88 1/8
MEXICO,	„ 5	„	27 1/4	27 5/8	27 1/2
AMERIKA, Bankactiën			3 5/8		
GRIEKENLAND,	„ 5	„	5 1/8		

Koers van het Geld: Prolongatie 2 1/2 pCt. Beleening 2 1/2 pCt.
Wissel-Disconto 2 1/2 pCt.

Te Leyden, ter Boekdrukkerij van A. G. LA LAU.